

העלייה הגדולה: קליטת העולים במחנות העולים ובמעברות

מערך שיעור

מידע למורים

<p>השיעור עוסק במושג "העלייה הגדולה" דרך התמקדות במחנות העולים ובמעברות. במליאה התלמידים ילמדו כיצד ליצור מפת חשיבה סביב המושג "העלייה הגדולה" באמצעות שימוש בכלי popplet. התלמידים ינתחו כתבה המתארת ביקור במחנה שער עלייה ובמעברת טירה וייצרו מפות חשיבה חדשות המשקפות את הידע החדש שלמדו דרך ניתוח הכתבה. במליאה יוצגו המפות החדשות, ובעזרתן יערך סיכום של המושג "העלייה הגדולה".</p>	<p>תיאור קצר של השיעור</p>
<p>כיתה י"א תכנית הלימודים בהיסטוריה מ"מ: בונים את מדינת ישראל במזה"ת, נושא 3, א': העלייה בשנות החמישים והשישים. ארצות המוצא, הסיבות לעלייה, ממדי העלייה, תהליך הקליטה, הקשיים והשיקולים המשפיעים על תהליך הקליטה.</p> <p>כיתה י"א תכנית הלימודים בהיסטוריה חמ"ד: מדינת ישראל נושא 4, ג' עלייה, קליטה והתיישבות במדינת ישראל: "העליות" בעשורים הראשונים לאחר קום המדינה: • העליות ומאפייניהן. גלי העליות עד 1951, גלי העליות 54–1953 ואילך. • דילמות במדיניות העלייה והקליטה: דרכי יישוב העולים והעסקתם. מחנות העולים, המעברות.</p>	<p>קהל יעד ונושא בתכנית הלימודים</p>
<p>ביקור במחנה שער עלייה ובמעברה, הד המזרח, 1950</p>	<p>פריטי מקור שהשיעור מתבסס עליהם</p>
<p>שני שיעורים.</p>	<p>אורך הפעילות</p>
<p>• 'העלייה ההמונית'- ממדיה, מאפייניה והשפעותיה על מבנה אוכלוסיית ישראל. מאמר מאת פרופ' משה סקרן, בתוך הספרייה הווירטואלית של מט"ח.</p>	<p>חומר רקע למורה</p>

<ul style="list-style-type: none"> • מחנות העולים והמעברות. אוסף מקורות מאת חיה רגב וד"ר אביגיל אורן, בתוך הספרייה הווירטואלית של מט"ח. • במקום סיכומים ארוכים תנו להם לצייר: או לשרבט במחשב. מאמר מאת רותי זוסמן, הגיע זמן חינוך. מרץ 2017 • שמש אסוציאציות, מפות חשיבה, תרשימי זרימה. רשומה בתוך יומן רשת, כלים קטנים גדולים, אפרת מעטוף. יולי 2013. • מפת חשיבה מקדמת למידה בכיתה. בתוך יומן רשת, אורינות חזותית בפדגוגיה ובמרחב הלמידה, לימור ליבוביץ. 	
<ul style="list-style-type: none"> • כיתה מאובזרת במחשב ומקרן למורה ומחשבים לתלמידים. • היכרות של המורה עם הכלי popplet. על המורה להירשם מראש לאתר. לשימוש בכלי זה ניתן להיעזר בסרטון הדרכה של משרד החינוך. 	<p>ציוד והכנות מוקדמות</p>
<p>דף עבודה ניתן להעלות את דף העבודה לגוגל דרייב, להפוך אותו למסמך שיתופי, ולשלוח לכיתה את הקישור.</p>	<p>קבצים נוספים</p>

מהלך השיעור

תיאור הפעילות	מהלך ההוראה ואורך משוער
<p>בקשו מן התלמידים לכתוב במחברותיהם מושגים, ביטויים ורעיונות הקשורים לנושא השיעור "העלייה הגדולה". פתחו מפת חשיבה חדשה בעזרת הכלי הדיגיטלי popplet והקרינו אותה על הלוח. במרכז המפה כתבו "העלייה הגדולה". הוסיפו למפה את תשובות התלמידים למטלה על פי עקרונות הבנייה של מפות חשיבה (לדוגמה: בתחילה ללא סינון, שימוש בצבעים, שימוש במילה או שתיים וכד'). ארגנו את המפה אגב ניפוי הביטויים והרעיונות החוזרים על עצמם. בקשו מן התלמידים למצוא חיבורים בין הענפים השונים שעל המפה. בדקו עם התלמידים אם המושג "העלייה הגדולה" ברור להם מתוך מפת החשיבה ואילו נקודות נוספות בקשר למושג זה עדיין דורשות בירור.</p>	<p>פתיחה:</p>
<p><u>דף עבודה בקבוצות</u> חלקו את הכיתה לקבוצות קטנות. התלמידים ינתחו את הכתבה ביקור במחנה שער עליה ובמעברה, הד המזרח, 1950 בעזרת דף העבודה וייצרו מפת חשיבה אישית או קבוצתית באמצעות הוספת מושגים, רעיונות וביטויים שעלו במהלך ניתוח הכתבה.</p>	<p>גוף השיעור:</p>
<p>במליאה, התלמידים יציגו את מפות החשיבה שיצרו. ברוו עם התלמידים את הנקודות הבאות: א. מאפייני העלייה: עליית הצלה וקיבוץ גלויות (ארצות המוצא). ב. ממדי העלייה. ג. הסיבות לעלייה. ד. תהליך הקליטה – מחנות עולים ומעברות. הבהירו לתלמידים כי ישנן דרכי קליטה נוספות שלא עלו לדיון בשיעור זה. ה. קשיי העולים במחנות העולים ובמעברות.</p>	<p>סיכום</p>